

INGLIZ TILINI ERKIN EGALLASHDA IBORALAR VA MAQOLLARNING AHAMIYATI

Andijon davlat chet tillari instituti

*Talaba: **Qayumova Gulirano***

Telefon raqami: +998 95 229 15 10

*E-mail: **guliranokayumova@gmail.com***

*Ilmiy rahbar: **Yoqubjonova Ro‘zixon***

Telefon raqami: +998 91 482 22 91

*E-mail: **yaqubjonovaruzixon@gmail.com***

Annotatsiya: Iboralar va maqollar ingliz tilining ajralmas qismlaridan bo‘lib, nutqni boyitadi, madaniy qadriyatlarni aks ettiradi va tilni erkin egallashga yordam beradi. Ushbu ilmiy ishda iboralar va maqollarning lingvistik xususiyatlari, ularning madaniy ahamiyati va muloqot qobiliyatini oshirishdagi roli o‘rganiladi. Shuningdek, ingliz tilini ikkinchi til sifatida o‘rganuvchilarning duch keladigan qiyinchiliklari va iboralarni samarali o‘rgatish bo‘yicha amaliy usullar haqida so‘z boradi.

Kalit so‘zlar: Iboralar, Maqollar, Ingliz tilini erkin egallash, Ingliz tilini o‘rganuvchilar, Muloqot, O‘qitish strategiyalari

Аннотация: Идиомы и пословицы являются неотъемлемой частью английского языка, обогащают речь, отражают культурные ценности и способствуют свободному владению языком. В данной научной работе рассматриваются лингвистические особенности идиом и пословиц, их культурная значимость и роль в развитии коммуникативных навыков. Также обсуждаются трудности, с которыми сталкиваются изучающие английский как второй язык, и предлагаются практические методы эффективного обучения идиоматическим выражениям.

Ключевые слова: Идиомы, Пословицы, Свободное владение английским языком, Изучающие английский язык, Коммуникация, Стратегии преподавания

Abstract: Idioms and proverbs are an integral part of the English language, enriching speech, reflecting cultural values, and facilitating fluency. This academic paper explores the linguistic features of idioms and proverbs, their cultural significance, and their role in enhancing communicative competence. It also discusses the challenges faced by learners of English as a second language and provides practical strategies for teaching idiomatic expressions effectively.

Keywords: Idioms, Proverbs, English fluency, ESL learners, Communication, Teaching strategies

Kirish

Ingliz tilida erkin so‘zlashishga erishish uchun faqat grammatik qoidalar va lug‘atni bilish yetarli emas; bu – iboralar va maqollarning ma‘nosini tushunish va ularni to‘g‘ri ishlata olishni ham talab qiladi. Iboralar va maqollar ona tilida so‘zlashuvchilarning fikrlash va ifoda etish usulini aks ettiradi. Bu bilim bo‘lmasa, o‘rganuvchilar ingliz tilini yuzaki tushunishlari va mazmunli suhbatlarda qiynalishlari mumkin.

Misol: O‘rganuvchi “spill the beans” (ma‘nosi: sirni aytib qo‘yish) iborasini eshitib, uni so‘zma-so‘z tushunishi mumkin.

Iboralar – ma‘nosi bevosita bo‘lmagan iboralar bo‘lib, masalan, “Break the ice” – ijtimoiy vaziyatda muhitni yumshatish degan ma‘noni bildiradi.

Maqollar – hayotiy saboq beruvchi an‘anaviy iboralar bo‘lib, masalan, “A stitch in time saves nine” – muammoni vaqtda hal qilish lozimligini bildiradi.

Iboralar va maqollarni o‘rganishning ahamiyati

Tinglab tushunish va o‘qish ko‘nikmalarini oshiradi: Iboralar va maqollar kinolar, qo‘shiqlar, yangiliklar, kitoblar va suhbatlarda tez-tez uchraydi. Ularni tushunish tilni to‘g‘ri anglashga yordam beradi.

Misol: “Let’s call it a day” deganda ishni yakunlash nazarda tutiladi, bu ibora so‘zma-so‘z tarjima emas.

Nutqni tabiiyroq qiladi Iboralardan foydalanish sizning ingliz tilidagi tabiiy uslubingizni namoyon etadi va sizni ishonchli ko‘rsatadi.

Misol: “I agree with you” o‘rniga “You hit the nail on the head” deyish yanada ta’sirli eshitiladi.

Qisqa va chuqur ma‘nodagi fikrlarni ifodalash: Maqollar qisqa bo‘lsa-da, chuqur mazmun kasb etadi. Ular maslahat, tajriba va his-tuyg‘ularni ifodalashni osonlashtiradi.

Misol: “Practice makes perfect” iborasi oddiy jumлага nisbatan tushunarli va esda qolarliroqdir.

Madaniyatni tushunishga yordam beradi

Iboralar va maqollar ingliz tilida so‘zlashuvchi xalqlarning qadriyatlari, tarixiy tajribalari va hazil tuyg‘usini ifodalaydi.

Misol: “The early bird catches the worm” maqoli G‘arb madaniyatida faol bo‘lish va vaqtni qadrlash g‘oyasini bildiradi.

Lug‘at boyligini oshiradi va eslab qolishni osonlashtiradi

Iboralar ko‘pincha tasviriy, kinoyaviy va qiziqarli bo‘lgani sababli eslab qolish osonroq. Bu esa o‘rganuvchining ifoda doirasini kengaytiradi.

Misol: “Break the ice” iborasi “ijtimoiy vaziyatda muloqotni boshlash” degan ma‘noni anglatadi.

Kontekst va madaniyatning o‘rni

Iboralar va maqollarni o‘rganish faqat yodlash emas, balki ularning ishlatiladigan madaniy kontekstini tushunishni ham o‘z ichiga oladi.

Misollar:

- “Don’t cry over spilled milk” – G‘arb madaniyatida o‘tmishdagi xatolar uchun achinishning keraksizligi ifodalanadi.
- “When in Rome, do as the Romans do” – boshqa madaniyatga moslashish zarurligi haqida maslahat.

Amaliy qo‘llash

Iboralarning madaniy asosini tushunish ularni to‘g‘ri ishlatish va tushunishda muhim o‘rin tutadi.

Misol: Talaba safar tajribasini ingliz tilida ifodalaganda “When in Rome, do as the Romans do” iborasini ishlatishi mumkin.

Xulosa

Maqollar va iboralar til o‘rganishda muhim vositalardir. Ular lug‘at boyligini kengaytiradi, madaniyatni chuqurroq tushunishga yordam beradi va hayotiy muloqotda erkinlikni oshiradi. Ularni kundalik mashqlarga qo‘shish orqali o‘rganuvchilar o‘z fikrlarini yanada ravon ifodalay oladi va ingliz tilini mukammalroq o‘zlashtirishadi. Yaratilgan mashg‘ulotlar, madaniy materiallar bilan tanishuv va doimiy mashqlar bu obrazli iboralarni egallashda muhim o‘rin tutadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Fernando, C. (1996). *Idioms and Idiomaticity*. Oxford University Press.
2. Seidl, J., & McMordie, W. (1988). *English Idioms and How to Use Them*. Oxford University Press.
3. McCarthy, M., & O'Dell, F. (2003). *English Idioms in Use*. Cambridge University Press.
4. www.eflmagazine.com
5. www.teachingenglish.org.uk